

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/7/2025
Identifikačné číslo spisu: 8723010134
Dátum vydania rozhodnutia: 11.12.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Petr Kaňa
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:8723010134.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kaňu a členov senátu JUDr. Jozefa Šutku a JUDr. Emila Dubňanského na neverejnom zasadnutí s následným verejným vyhlásením rozsudku konanom 11. decembra 2025 v Bratislave, v trestnej veci obvineného T. U. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. júna 2024, sp. zn. 3To/3/2024, takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 27. júna 2024, sp. zn. 3To/3/2024

bol porušený zákon

v ustanovení § 168 ods. 1 Trestného poriadku

v neprospech obvineného T. U..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku z r u š u j e sa rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. júna 2024, sp. zn. 3To/3/2024.

Zrušuje sa aj rozsudok Okresného súdu Poprad z 13. septembra 2023, sp. zn. 4T/13/2023, ako aj ďalšie rozhodnutia na tieto rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikazuje sa Okresnému súdu Poprad, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Poprad (ďalej tiež „súd I. stupňa“) rozsudkom z 13. septembra 2023, sp. zn. 4T/13/2023,

uznal obvineného T. U. za vinného pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

dňa 30.12.2021 v čase okolo 22:15 hod. vo U. na ul. Y. pri bytovom dome nazývanom „K. T.“, pred vchodom č. XX pristúpil k poškodenému T. W. a bezdôvodne ho jedenkrát udrel čelom do nosa, v dôsledku čoho poškodenému T. W., trvale bytom U., Y. č. XX spôsobil zranenie, a to zlomeninu nosových kostí s vybočením nosovej priehradky, ktoré si vyžiadalo liečenie a obmedzenia v obvyklom spôsobe života najmenej 7 dní, ktoré spočívali v opakovaných odborných lekárskejších ošetrovaniach, v opuchu nosa, v sťažení dýchania nosom, v jeho osobnej hygiene pri umývaní a v užívaní liekov na tlmenie bolesti, najmä počas prvých dní jeho liečenia a to 2 až 3-krát denne.

Za to súd I. stupňa uložil obvinenému podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona, v spojení s § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, § 36 písm. j) a § 37 písm. h) Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložil s určením skúšobnej doby podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona na 1 rok.

V adhéznom výroku mu podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil povinnosť nahradiť poškodenému T. W. škodu v sume 1926,10 eur, poškodenej Dôvere zdravotnej poisťovni, a. s., škodu v sume 189,27 eur a poškodenej Sociálnej poisťovni škodu v sume 985,40 eur.

Krajský súd v Prešove (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom z 27. júna 2024, sp. zn. 3To/3/2024 (ďalej tiež „napadnutý rozsudok“), podľa § 321 ods. 1 písm. e), písm. f), ods. 3 Trestného poriadku (na základe odvolania obvineného a prokurátora) zrušil prvostupňový rozsudok vo výroku o treste a v adhéznom výroku týkajúceho sa poškodenej Sociálnej poisťovne s tým, že podľa § 364 ods. 1 Trestného zákona, v spojení s § 41 ods. 1, § 56 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona uložil obvinenému úhrnný peňažný trest vo výške 160 eur, pričom podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, uložil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 mesiac. V adhéznom výroku podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal poškodenú Sociálnu poisťovňu s jej nárokom na náhradu škody na civilný proces.

* * *

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal obvinený prostredníctvom obhajcu dovolanie, uplatňujúc v ňom dovolacie dôvody upravené v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku namietajúc aj nezákonnosť prvostupňového konania a v nadväznosti naň napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, trpiace tým, že odvolací súd ním vytýkané procesné chyby súdu I. stupňa v odvolacom konaní nenapravil.

Úvodom upriamil pozornosť na to, že predmetom obhajoby počas celého konania nebolo, že skutok sa nestal, ale že to nebol on, kto poškodenému takéto zranenie spôsobil (spôsobil si ho poškodený sám alebo mu ho spôsobil iná osoba). Z odôvodnenia odsudzujúcich rozhodnutí v pôvodnom konaní sa ale javí, akoby si konajúce súdy podstatu jeho obhajoby zamenili a rozhodnutie o jeho vine vystavali na argumente, že skutok sa stal, a v dôsledku toho ho automaticky spáchal on (obvinený).

Súd I. stupňa zamietol (pozn.: správne odmietol) bez akéhokolvek odôvodnenia návrhy na vykonanie dokazovania v jeho prospech o tom, že sa na mieste činu v čase spáchania skutku nenachádzal, a to vypočutím svedkov H. U. a T. U., pričom ani odvolací súd sa touto okolnosťou v odôvodnení rozhodnutia vôbec nezaoberal, a nezdôvodnil prečo nepovažoval za potrebné zabezpečiť vykonanie uvedených dôkazov, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

Výpovede H. U. a T. U. mohli významne ovplyvniť skutkové zistenia o tom, či sa nachádzal na mieste činu. Ak by sa ich výpovede preukázali ako pravdivé, tak by mohli zásadne vyvrátiť výpoveď poškodeného, ktorá bola hlavným podkladom pre uznanie jeho viny. Pretože neboli vykonané navrhované dôkazy, nebol skutkový stav úplne a správne zistený, a nebol zabezpečený princíp rovnosti

zbraní.

Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal tým, že opakovane poukazoval na odmietnutie návrhov na výsluch svedkov H. U. a T. U., čím došlo k porušeniu zásady Trestného poriadku, ktorý vyžaduje, aby sa rozhodnutia opierali o náležité zistený skutkový stav.

Podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku sa odvolací súd priklonil k jeho vine na základe výpovede poškodeného o tom, kto mu ublížil, a to napriek tomu, že hodnovernosť poškodeného bola v rámci vykonaného dokazovania spochybnená:

- a) záverom znaleckého posudku PhDr. O. C., podľa ktorého poškodený skresľuje, má tendenciu dopĺňať prostredníctvom vlastných predpokladov, má sklon k odbrzdenosti na verbálnej úrovni, často povie viac ako videl a prežil, vymýšľa, zbavuje sa zodpovednosti,
- b) z dôvodu jeho selektívnej pamäte, kedy poškodený síce uvádza, že to mal byť obvinený kto ho napadol, ale v rámci svojej výpovede si už nepamätal žiadne ďalšie podrobnosti (čo mali oblečené, čo v uvedený deň robil a či požíval alkohol), pričom uviedol, že mu policajti mali doma dávať sneh na nos,
- c) zásadnými rozdielmi medzi výpoveďou v priestupkovom konaní (keď ho mal páchatel' napadnúť so slovami „No pod' ty kokotko“) a na hlavnom pojednávaní (keď mu páchatel' mal povedať „Teba neznášam, teba nemám rád.“).

Lekárske správy a závery znaleckého posudku MUDr. J. L. z hľadiska dôkaznej hodnoty síce predstavujú výpovednú hodnotu k spôsobu a rozsahu zranenia poškodeného, ale nepredstavujú dôkaz vo vzťahu k identifikácii osoby, ktorá mala toto zranenie poškodenému spôsobiť. Nie je mu preto zrejmé prečo odvolací súd považoval uvedený znalecký posudok za dôkaz o jeho vine bez toho, aby sa s jeho obhajobou riadne vysporiadal.

V prípade, ak jediným dôkazom je výpoveď poškodeného, tak súd by mal dôkladne zvážiť jej spoľahlivosť, pravdivosť a presvedčivosť. Z judikatúry pritom vyplýva, že samotná výpoveď poškodeného môže byť dostatočným dôkazom na odsúdenie obžalovaného len za predpokladu, že je konzistentná, vierohodná a neexistujú dôkazy, ktoré by ju vyvracali alebo spochybňovali. V tomto kontexte poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2006, sp. zn. 1Tdo/17/2006.

V predmetnom prípade súd I. stupňa ustálil subjekt páchatel'a trestného činu bez opory v listinných dôkazoch a znaleckom dokazovaní (tieto sa netýkali jeho osoby, ale iba osoby poškodeného), a založil jeho vinu len na základe výpovede poškodeného, ktorá však je vzhľadom na ďalšie dôkazy (znalecký posudok, konfrontáciu a pamäťové chyby) značne determinovaná.

Ďalej namietal, že bezprostredne po nahlásení skutku neboli zo strany orgánov činných v trestnom konaní zabezpečené žiadne biologické stopy, vypočutí žiadni svedkovia, ani zaznamenané miesta spáchania skutku, čo by okrem výpovede poškodeného objektívnym spôsobom umožňovalo ustáliť miesto spáchania skutku alebo identifikovať osobu páchatel'a. Nebol (obvinený) bezprostredne po nahlásení skutku vypočutý, podrobený telesnej prehliadke, v rámci ktorej by bol vyvrátený fyzický kontakt s poškodeným (ak by ho policajti 30. decembra 2021 navštívili a vypočuli, tak sa mohli presvedčiť, že nemá na čele žiadne stopy po „hlavičke“). V tejto súvislosti poukázal na rozsudky (pozn.: správne uznesenia) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Tdo/32/2010, sp. zn. 2Tdo/6/2017 a rozsudok (pozn.: správne uznesenie) Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 49/2010.

Poukázal na to, že súdy sa nevysporiadali ani s objektívnymi okolnosťami, ktoré jeho vinu nepriamo vyvracajú, a to, že spolu s poškodeným zhodne vypovedali, že v minulosti medzi sebou nemali žiadne konflikty a znalec MUDr. L. konštatoval predchádzajúcu zlomeninu nosa, z čoho možno vyvodit' minimálne podozrenie, že v rámci požívania alkoholických nápojov si poškodený takéto zranenie aj v minulosti spôsobil sám.

Súdy v pôvodnom konaní na argumenty obhajoby uvádzané v záverečnej reči a v odvolaní žiadnym spôsobom nereagovali, a preto práva obvineného vyplývajúce z § 34 Trestného poriadku sa v predmetnom trestnom konaní stretli iba s formálnym naplnením.

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil rozsudkom, že rozsudkom odvolacieho súdu, ako aj v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v § 2 ods. 4, ods. 10 a ods. 12 Trestného poriadku v jeho neprospech, a zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu I. stupňa, vo výroku o vine a treste a prikázal súdu I. stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol.

* * *

Prokurátor Okresnej prokuratúry Poprad sa v písomnom vyjadrení k dovolaniu nestotožnil s argumentáciou obvineného a vyslovil presvedčenie, že obvineným uvádzané dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku nie sú v predmetnom prípade naplnené.

Obvinený fakticky len opätovne namieta neúplnosť, resp. nesprávnosť skutkových zistení súdom, ako aj nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov. Obsah dovolania je tak v podstate zhodný s obsahom odvolania podaného obvineným proti rozsudku súdu I. stupňa.

Dovolateľ svojvoľne rozširuje legálne znenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku aj o „nevykonanie dôkazov navrhnutých obvineným súdom“, napriek tomu, že označený dovolací dôvod sa *expressis verbis* vzťahuje len na prípad, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

V dovolacom konaní platí, že dovolací súd nie je súdom skutkovým, ako to vyplýva z § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (veta za bodkočiarkou), a preto správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd skúmať ani meniť. Dovolanie tak slúži len na nápravu právnych väd.

Navrhol preto dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

* * *

Na uvedené vyjadrenie prokurátora reagoval obvinený prostredníctvom obhajcu replikou, pričom konštatoval, že predmetné vyjadrenie trpí zjavnou subjektivitou a povrchnosťou v jeho materiálnom posúdení. Prokurátor namiesto vecného vyhodnotenia jednotlivých dovolacích námietok pristúpil k ich generalizácii a formalizovanému odmietnutiu ako opakujúcich sa argumentov, hoci odvolací súd sa s nimi v skutočnosti nikdy plnohodnotne nevypracoval.

Práve tento nedostatok odvolacieho konania predstavuje podstatnú procesnú vadu, ktorá zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V dovolacom konaní nenamieta iba skutkové zistenia, ale primárne procesné pochybenia, ktoré vyústili do nezákonného rozhodnutia. Odvolací súd v napadnutom rozsudku nielen neposkytol dostatočné odôvodnenie svojho rozhodnutia v reakcii na jeho argumenty, ale navyše opomenul vykonať navrhnuté dôkazy, ktoré mali rozhodujúcu dôkaznú hodnotu pre objasnenie veci.

Prokurátor v tomto kontexte nesprávne interpretuje dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, ktorý nepokrýva len prípady, keď je rozhodnutie založené na nezákonne vykonaných dôkazoch, ale aj situácie, keď súd neakceptovaním dôkazných návrhov, alebo opomenutím vysporiadania sa s podstatnými argumentmi preukazujúcimi nevinu obvineného, narušil spravodlivé konanie. Takéto procesné pochybenie vyvoláva odôvodnenú pochybnosť o spravodlivosti rozhodnutia a výrazne ovplyvnilo jeho výsledok. V rámci dovolacieho konania je tak namieste jeho preskúmanie a následné zrušenie napadnutého rozhodnutia.

Trvá na tom, že dovolacie dôvody v predmetnom dovolaní sú naplnené, a to najmä z dôvodu závažných

procesných pochybení, ktoré mali vplyv na konečné rozhodnutie vo veci. Za spravodlivé nemožno považovať rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré sa ako konzistentné javí iba preto, že vynechalo tú časť odvolacej argumentácie obvineného, ktorá by závery prvostupňového rozsudku narušila a vyvrátila. Ak by sa odvolací súd riadne vysporiadal so vznesenými námietkami, musel by dospieť k jedinému správneému záveru, ktorým by bolo jeho oslobodenie spod obžaloby.

Nielen z hľadiska dôkaznej situácie, ale aj z hľadiska zákonnosti procesu nemôže byť jeho vina postavená na jedinej výpovedi poškodeného, ktorého vierohodnosť bola znalecky spochybnená, a to za situácie, kedy podporné dôkazy na preukázanie nevinu obvineného boli súdom I. stupňa odmietnuté.

Vzhlľadom na uvedené opätovne navrhol, aby dovolací súd podané dovolanie prijal na vecné prejednanie, preskúmal ním namietané chyby konania a meritórne rozhodol tak, že napadnutý rozsudok zruší a obvineného oslobodí.

* * *

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) zistil, že dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a súčasne, že dovolanie obvineného spĺňa podmienky uvedené v § 372 a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku.

Pripomína, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (R 120/2012 - I.). Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a v ňom špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

* * *

Dovolací súd posudzujúc dovolanie obvineného v uvedených intenciách konštatuje, že obvinený v ňom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací súd k dovolaciemu dôvodu upravenému v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku len pripomína, že právu obvineného na obhajobu v trestnom konaní zodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu (podľa jednotlivých štádií trestného konania) vytvoriť obvinenému podmienky pre uplatnenie jeho procesných práv, a povinnosť zákonným spôsobom reagovať na ich uplatnenie. Ide o povinnosť vytvorenia obvinenému procesného rámca v zmysle reálnej možnosti na realizáciu jeho procesných práv, pričom spôsob a rozsah ich realizácie už je vecou procesnej aktivity samotného obvineného.

Trestný poriadok pritom obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod.

V posudzovanej trestnej veci obvinený spáchanie žalovaného skutku poprel a predostrel obranu proti trestnému obvineniu v podstate založenú na tom, že inkriminovaný skutok nespáchal, ani spáchať nemohol, pretože sa v čase, kedy k nemu malo dôjsť, na mieste uvádzanom poškodeným nenachádzal, tvrdiac, že sa nachádzal v bydlisku H. U. a T. U..

K tomuto dovolaciemu dôvodu dovolateľ v podstatnom (v sumarizačnej selekcii obsahu jeho námietok ako celku dovolacím súdom) namietal porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v argumentačnom prepojení s porušením jeho práva na spravodlivé súdne konanie (resp. spravodlivý proces), ku ktorému malo dôjsť:

- v prvej línii nedôvodným aj nedostatočne odôvodneným odmietnutím návrhu na vykonanie dôkazov výsluchom svedkov H. U. a T. U., a
- v druhej línii vo vecnom prepojení takéhoto nesprávneho procesného postupu (odmietnutie dôkazov) s jeho odrazom v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií, v zmysle náležitého nevysporiadania sa s ním nastolenou obranou založenou na tom, že sa na mieste činu v inkriminovanom čase nenachádzal, tvrdiac, že práve vyššie označení svedkovia (ktorých výsluchy súd I. stupňa nedôvodne odmietol a správnosť takéhoto postupu odvolací súd nesprávne potvrdil) boli spôsobilí potvrdiť toto jeho alibi.

V reakcii na takto vecne koncipované dovolacie námietky obvineného dovolací súd prednostne upriamuje pozornosť na tieto zákonné ustanovenia:

Podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolností nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolností, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými dôkazmi. Rozhodnutie o odmietnutí vykonať dôkaz sa oznámi tomu, kto návrh na jeho vykonanie podal, a to spravidla ústne po otvorení hlavného pojednávania; súd je však oprávnený, ak sa to ukáže potrebným v priebehu ďalšieho pojednávania, takéto rozhodnutie zmeniť a vykonanie dôkazu pripustiť.

Podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku, ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

Zákonná požiadavka na riadne a presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia je neoddeliteľne spätá s právom obvineného na obhajobu aj s ústavným právom na spravodlivé súdne konanie.

Kvalitatívne nedostatky odôvodnenia súdneho rozhodnutia, dosahujúce intenzitu porušenia práva trestne stíhanej osoby na obhajobu a spravodlivé súdne konanie, nemožno hodnotiť inak než zásadné, a preto naplňujúce aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Preto, aby právo na obhajobu nezostalo len formálnym právom bez reálneho obsahu, je nevyhnutné, aby trestný súd v súdnom konaní na obranu obvineného ním nastolenú proti trestnému obvineniu procesne reagoval a svoju procesnú reakciu aj náležite odôvodnil, zvlášť pokiaľ výsledkom tohto trestného procesu je odsudzujúci rozsudok.

Súčasťou procesnej obrany obvineného pritom je aj právo navrhovať dôkazy a uvádzať skutočnosti vo vlastný prospech, ktoré jeho vinu spochybňujú. Nie je obsahom jeho práva na obhajobu procesný úspech v konaní ani povinnosť súdu vyhovieť jeho návrhom na vykonanie dôkazov, avšak obsahom tohto práva je, zvlášť v prípade jeho odsúdenia, dostať najneskôr v odôvodnení odsudzujúceho rozsudku, hoci aj stručné, ale obsahom vecné (nielen formálne) a konkrétne (nie len všeobecné a neurčité) odpovede na podstatné (významné) aspekty jeho obrany, najmä dôvody prečo jeho dôkazným návrhom nebolo vyhovené (pokiaľ také dôkazy boli odmietnuté) a čím (akými skutočnosťami majúcimi podklad vo vykonaných dôkazoch) bola jeho obrana proti trestnému obvineniu vyvrátená, a teda z akého kvalifikovaného dôvodu jej súd neuveril.

Bez toho, aby sa súd dôsledne vysporiadal s relevantnými argumentami obvineného v trestnom konaní, nemožno hovoriť o vytvorení procesného rámca pre skutočnú realizáciu práva obvineného na obhajobu zo strany súdu v jeho materiálnom ponímaní, ale skôr formálnu, domnelú až fiktívnu, ktorej výsledkom je v podstate odňatie možnosti obvinenému účinne sa brániť.

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej tiež „ESLP“) vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôrazňuje, že súdne rozhodnutia musia obsahovať presvedčivé a dostatočné odôvodnenie, z ktorého vyplývajú dôvody, na ktorých sú založené (García Ruiz proti Španielsku, rozsudok z 21. januára 1999). Rozsah tejto povinnosti sice nevyžaduje, aby súd podrobne odpovedal na každý jednotlivý argument predložený obvineným, je však nevyhnutné, aby súd poskytol konkrétnu odpoveď na tie argumenty, ktoré sú rozhodujúce pre výsledok konania (Ruiz Torija proti Španielsku, rozsudok z 9. decembra 1994; Boldea proti Rumunsku, rozsudok z 15. februára 2007; Georgiadis proti Grécku, rozsudok z 29. mája 1997; Higgins proti Francúzsku, rozsudok z 19. februára 1998). V prípade, že súd nereaguje na takéto kľúčové tvrdenia, môže dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces garantovaného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rovnako Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) vo svojej rozhodovacej činnosti (napr. nález z 28. októbra 2014, sp. zn. I. ÚS 472/2014) vychádza z rovnakého princípu a konštatuje, že právo na spravodlivé súdne konanie zahŕňa aj právo na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je jasné, zrozumiteľné a odpovedá na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Z rozhodnutia súdu musí byť dostatočne jasné, akými úvahami sa súd spravoval, ako vyhodnotil predložené dôkazy, prečo neakceptoval návrhy na vykonanie ďalších dôkazov a ako sa vysporiadal s obhajobou.

Z uvedených (súdnou praxou aprobovaných) východísk potom vyplýva, že pokiaľ sa všeobecné súdy nevysporiadajú (dostatočne alebo vôbec) so zásadnými tvrdeniami obhajoby, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie vo veci samej, ide o zásah do základných práv obvineného, najmä do jeho práva na spravodlivý proces a práva na obhajobu. Zvlášť závažné je to v prípadoch, keď obvinený v konaní systematicky namietal konkrétne procesné alebo hmotnoprávne pochybenia, na ktoré súdy nereflektovali, resp. ich odôvodnenie bolo len formálne, prípadne úplne absentovalo. Súdy sú totiž povinné zaoberať sa právne relevantnými obhajobnými námietkami nielen z formálneho hľadiska, ale aj materiálneho (posúdiť ich vecnú podstatu) a v prípade, že nie sú dôvodné, tak riadne vysvetliť, prečo neboli zohľadnené. Ich ignorovanie alebo len povrchné konštatovanie bez vecnej analýzy nie je v súlade so štandardom riadneho odôvodnenia a zakladá porušenie základných procesných záruk. Takéto porušenie vo všeobecnosti predstavuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože ide o pochybenie, ktoré mohlo mať rozhodujúci vplyv na výsledok konania.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku (odvolacieho súdu) a rozsudku súdu I. stupňa (ktoré aj v rozsahu odôvodnení tvoria jeden celok - nález ústavného súdu z 8. septembra 2022, sp. zn. I. ÚS 296/2022) a vznesenými dovolacími námietkami, dospel dovolací súd k záveru, že dovolacie námietky obvineného, ktoré sa týkajú nedostatočného a nepresvedčivého odôvodnenia odsudzujúcich rozhodnutí, sú opodstatnené, pretože rozhodnutia oboch súdov nižšej inštancie nespĺňajú vyššie uvedené ústavné a zákonné požiadavky na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Dovolací súd súčasne zdôrazňuje, že z podnetu dovolania obvineného nie je oprávnený preskúmať ani

meniť skutkový stav zistený súdmi v pôvodnom konaní [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], a preto sa prieskumná povinnosť dovolacieho súdu zameriava v tejto otázke výlučne na posúdenie toho, či sa súd, ktorého rozhodnutie preskúmava, riadne a v súlade s právom obvineného na obhajobu vysporiadal s prednesenou argumentáciou obhajoby, ktorá by mohla mať pre rozhodnutie v merite veci zásadný význam.

Prieskumná povinnosť dovolacieho súdu preto bola zameraná výlučne na to, či odôvodnenie napadnutého rozsudku dáva odpovede na podstatné námietky a tvrdenia obhajoby.

* * *

Z obsahu spisu (rovnako ako z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií) vyplýva, že vo veci jediným usvedčujúcim dôkazom proti obvinenému bola svedecká výpoveď poškodeného T. W..

Obvinený počas celého jeho trestného stíhania popieral fyzické napadnutie poškodeného, popieral vlastný motív poškodeného napadnúť, sám síce nevedel s istotou uviesť z akého dôvodu by ho mal poškodený krivo obviňovať z fyzického útoku, ktorého sa nedopustil, v tejto súvislosti však poukazujúc v podstate na pochybné osobnostné črty a spôsob vedenia života poškodeného v tom zmysle, že ide o psychicky narušenú osobu, ktorá si aj zvykne požičiavať v okolí bydliska peniaze od iných osôb, ktoré nevracia, čo sú skutočnosti o ňom miestne známe, a na tom podklade vyslovil domnienku a možnom zisťnom motíve poškodeného krivo ho obviňovať.

Súčasne obvinený aj poškodený zhodne uvádzali, že v čase predchádzajúcemu inkriminovanému skutku nemali žiadny konflikt ani nepriateľský vzťah, v podstate sa poznali len zbežne, a z dávnejšej minulosti len zo spoločného pracoviska. Motív obvineného fyzicky napadnúť poškodeného zostal vo veci nezistený.

Obvinený zotrval počas celého trestného stíhania na tvrdení, že fyzického napadnutia poškodeného sa nedopustil, a na preverenie tejto vlastnej obrany (nad rámec úvah spochybňujúcich osobu poškodeného) nevedel uviesť iné relevantné dôkazy než svedkov H. a T. U., u ktorých sa mohol zdržiavať v čase skutku (deň pred Silvestrom, 30. decembra 2021), čo by ho vylučovalo z možnosti tento skutok spáchať.

Na hlavnom pojednávaní pozostávajúcom z dvoch termínov zo 6. júla 2023 a 13. septembra 2023 vyplýva, že súd I. stupňa 6. júla 2023 vykonal výsluch obvineného (v rámci ktorého tento vypovedal v zmysle už uvedeného) a následne svedecký výsluch poškodeného, v ktorom tento v podstatnom označil obvineného za útočníka. Potvrdzoval, že tomuto útoku nepredchádzal akýkoľvek konflikt s obžalovaným, išlo o náhodné stretnutie s obžalovaným v časti zvanej „K. T. vo U.“, a jediné čo mu pred samotným skutkom obžalovaný, keď k nemu prišiel, povedal bolo „teba neznášam, teba nemám rád“ a hlavou ho udrel jedenkrát do nosa, pričom potom odišiel domov a privolať políciu a tá rýchlu zdravotnú pomoc. Uvádzal, že na mieste činu nebola prítomná iná osoba.

Nad rámec uvedeného v tejto svedeckej výpovedi poškodený uviedol aj to, že aj v inkriminovaný deň užíval lieky tak ako každý deň (Depacine a Litium), pretože je invalidný dôchodca pre psychické problémy s tým, že sa lieči u MUDr. T. asi 8 rokov, ďalej uviedol, že v čase skutku bol na prechádzke, ktorá nemala účel, nepamätal si čo mal oblečené, poprel, že by v priestupkovom konaní mal uviesť, že by mu obžalovaný pred útokom povedal „No pod' ty kokotko“ s tým, že podľa neho „je to výmysel obhajcu“, hoci zo záznamu o podaní oznámenia podľa § 59 ods. 3 priestupkového zákona z 30. decembra 2021 (deň skutku), spísaného na Obvodnom oddelení Policajného sporu Svät (Odboru poriadkovej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Poprade) takéto jeho vyjadrenie vyplýva (č. l. 124 vyšetrovacieho spisu), keď súčasne pri tomto úkone žiadny obhajca (advokát) prítomný nebol (prítomní podľa záznamu boli len T. W. a práv. O. V.).

Z výpovede poškodeného v rámci tohto záznamu následne vychádzal aj priestupkový orgán - Okresný

úrad Poprad, Odbor všeobecnej vnútornej správy v rozhodnutí z 1. februára 2022, č. OU-PP-OVVS-2022/003956-006 (č. l. 12 - 13 vyšetrovacieho spisu), ktorým priestupkové konanie vo veci priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona o priestupkoch - ktorého sa mal dopustiť T. U. v podstate na zhodnom skutkovom základe ako uvedenom v obžalobe v tejto trestnej veci (s výnimkou verbalizovaného prejavu T. U., vzhľadom na rozpor vo výpovediach poškodeného v priestupkovom konaní a trestnom konaní, keď pôvodne mu mal obvinený uviesť slová „No pod' ty kokotko" a neskôr už slová „Teba neznášam, teba nemám rád" - zastavil, argumentačne v podstate poukazujúc na zásadu in dubio pro reo a pochybný dôkazný stav tvrdenia proti tvrdeniu v otázke, či inak nepochybne verifikované zranenie poškodeného (zlomeninu nosa) tomuto skutočne spôsobil fyzickým útokom práve T. U..

V ďalšom tiež podľa tohto záznamu poškodený uviedol, že k útoku malo dôjsť „na ulici P. Y. neďaleko bytového domu č. XX v zákrute k S. C." a to „v čase, keď sa vracal z nákupu", teda nie z „prechádzky, ktorá nemala účel" v zmysle jeho výpovede z hlavného pojednávania (z č. l. 204 súdneho spisu).

V rámci tejto výpovede na hlavnom pojednávaní tiež poškodený uviedol, že „v ten deň som nemal vypité, nepožil som alkoholické nápoje" (str. 5 zápisnice) a ďalej na otázku samosudkyne tiež, že „nenavštevujem pohostinstvá a alkoholické nápoje nepožívam" (str. 6 zápisnice), keď však z bezprostredne vystavenej lekárskej správy z inkriminovaného dňa (30. december 2021) z Centrálného príjmu Nemocnice v Poprade (č. l. 5) vyplýva zdokumentované vyjadrenie poškodeného, že „priznáva jedno pivo po rezni a šaláte".

V sumáre uvedeného potom:

pokiaľ prokurátor na hlavnom pojednávaní v závere hlavného pojednávania zo 6. júla 2023 (str. 9 - 10 zápisnice, č. l. 206),

po výsluchu obvineného a svedeckom výsluchu poškodeného, následne po prečítaní listinných dôkazov v zmysle § 269 Trestného poriadku (v rámci ktorých mimochodom čítaná zápisnica o konfrontácii medzi obvineným a svedkom z prípravného konania z 15. júna 2022 - č. l. 69 - 70 ani nie je listinným dôkazom, keď takýto úkon pri zvažovaní jeho procesného transportu do procesu dokazovania na hlavnom pojednávaní čítaním treba posudzovať ako výpovede obvineného a svedka),

navrhol „vykonať konfrontáciu medzi obžalovaným a poškodeným za účelom odstránenia rozporov medzi ich výpoveďami, vykonať výsluch svedkov H. a T. U., vzhľadom na obsah výpovede obžalovaného na dnešnom hlavnom pojednávaní o jeho prítomnosti v čase skutku v byte týchto svedkov, ďalej pribrať znalca z odboru psychológia vo vzťahu k osobe obžalovaného a zistenia sklonov menovaného k agresivite a pribrať znalca z odboru psychiatria vo vzťahu k osobe poškodeného, za účelom zistenia, či poškodený trpí duševnou poruchou alebo chorobou a či táto mohla mať vplyv na to, aby poškodený správne vnímal a neskôr popísal prežité udalosti",

za dôkazného stavu trestného obvinenia založeného výlučne na výpovedi jediného svedka (poškodeného), ktorého výpoveď zjavne nie je konzistentná a trpí viacerými rozpormi, a rozhodne nielen v tom, čo mu obžalovaný mal podľa jeho tvrdenia pred útokom verbalizovať (ako to vyplýva z vyššie uvedeného, ktorý navyše nielen podľa tvrdení obvineného, ale aj jeho vlastného tvrdenia je psychiatrickým pacientom, užívajúcim psychiatrické lieky [podľa jeho vyjadrenia zrejme „Depakine" (liek znižujúci možnosť epileptických záchvatov) a „Lítium" (resp. „Lithium"), používaný okrem iného aj na liečbu a prevenciu afektívnej bipolárnej poruchy], ktoré v inkriminovaný deň aj užil, a navyše pred lekárom v deň skutku (na centrálnom príjme) aj uviedol požitie alkoholu (hoci len jedného piva), čo však v spojení s ním potvrdeným užitím psychiatrických liekov aj s jeho vyjadrením na hlavnom pojednávaní o tom, že alkohol v ten deň nepožil, resp. vôbec ho neužíva, rozhodne sú pre hodnotenie pravdivosti výpovede tohto svedka trestnoprávne významné pochybnosti,

ktoré konajúci prvostupňový súd nepochybne mali viesť k ďalšiemu dôkaznému preverovaniu

hodnovernosti tohto proti obvinenému jediného svedka, na výpovedi ktorého je postavená obžaloba.

Postup súdu I. stupňa, ktorý procesne reagoval na uvedený dôkazný návrh prokurátora - až na ďalšom termíne hlavného pojednávania konanom 13. septembra 2023, potom čo predchádzajúci termín zo 6. júla 2023 dokonca za účelom rozhodnutia o tomto dôkaznom návrhu pôvodne odročil na neurčito - procesným uznesením (z č. l. 224, str. 2- 3 zápisnice), ktorým podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku odmietol, pretože ide podľa jeho záveru o dôkazy, ktoré sa týkajú okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie vo veci a okolnosti, ktoré bolo možné zistiť už skôr vykonanými dôkazmi, ktorý (záver) bližšie vo svojej podstate odôvodnil ešte bezprostredne pred vyhlásením tohto uznesenia s poukazom na to, že svedkovia H. a T. U. neboli prítomní na mieste činu, ďalej tým, že znalec z odboru psychológie vo vzťahu k osobe obžalovaného ohľadom jeho agresivity v prípravnom konaní pribratý nebol, a vo vzťahu k návrhu na psychiatrické znalecké dokazovanie ohľadne poškodeného s poukazom na postačujúci psychologický znalecký posudok PhDr. O. C., ktorá nepovažovala za potrebné vykonať takéto psychiatrické znalecké skúmanie,

hodnotí dovolací súd z pohľadu práva na obhajobu obvineného a jeho právo na spravodlivé súdne konanie ako neakceptovateľný, pretože neakceptovaním tohto návrhu v rozsahu preverenia hodnovernosti poškodeného, a tým k posúdeniu jeho eventuálneho psychického deficitu, v spojení s jeho rozporuplnými vyjadreniami, súd I. stupňa celkom rezignoval na preverenie hodnovernosti jediného priameho dôkazu (jediného svedka), ktorý obsahom označoval za útočníka práve obvineného, tým rezignoval aj na náležité objasnenie skutkového stavu veci, a najmä rezignoval na preverenie jedinej, obvineným počas celého jeho trestného stíhania nastolenej konzistentnej (nemennej) obrany o tom, že sa inkriminovaného skutku dopustiť nemohol, pretože na mieste činu v rozhodnom čase vôbec nebol, uvádzajúc, že v tom čase sa mohol nachádzať v obydli H. U. a T. U. (ktorých výsluchy súd I. stupňa odmietol).

Skutočnosť, že išlo o návrh prokurátora na vykonanie dokazovania vo vyššie uvedenom rozsahu, ktorý bol odmietnutý, je irelevantné s ohľadom na nadväzujúci prejav obvineného, z ktorého je zrejmé - pokiaľ ide o časť dôkazného návrhu prokurátora smerujúceho k prevereniu hodnovernosti poškodeného a prevereniu jeho obrany - že s odmietnutím tohto návrhu nesúhlasil a k takémuto návrhu sa pripojil, vzhľadom na odvolaciu argumentáciu v spise dokumentovanú na č. l. 241 až 243, v ktorej obvinený jasne taký postoj vyslovil, na základe čoho bolo potom povinnosťou odvolacieho súdu sa s touto odvolacou argumentáciou aj náležite vysporiadať.

V nadväznosti na tento nesprávny procesný postup, vylučujúci obvineného z procesného preverenia jeho jedinej proti trestnému obvineniu nastolenej obrany, potom vecne trpí aj argumentácia súdu I. stupňa, a v nadväznosti na ňu aj odvolacieho súdu, obsiahnutá v odôvodneniach meritorných rozhodnutí, založená v podstate len na zdôrazňovaní svedeckej výpovede poškodeného ako dostatočnej pre uznanie viny obvineného, pri súčasnom bagatelizovaní všetkých okolností, na ktoré obvinený v rámci obrany poukazoval, ktoré však obsahom sú spôsobilé spochybníť hodnovernosť poškodeného, a ktoré preto aj vyžadujú dôkazné preverenie, najmä z pohľadu viacerých zistených rozporov v rámci rôznych výpovedí v popise identického (prítom svojou povahou veľmi jednoduchého/nesofistikovaného) skutku, v ktorých bol poškodený v skutočnosti konzistentný len v otázke označenia obvineného za útočníka.

V tejto súvislosti súd I. stupňa v odôvodnení rozsudku uviedol: „Po takto vykonanom dokazovaní bol konajúci súd toho názoru, že skutkový stav vo veci bol zistený spoľahlivo a tak, že o ňom dôvodné pochybnosti nie sú, že jeho rozsah mu postačuje na rozhodnutie v danej veci a že predmetné dôkazné prostriedky boli zabezpečené, vykonané a následne aj vyhodnotené zákonným spôsobom v zmysle zásad uvedených v § 2 ods. 10, ods. 11 a ods. 12 Trestného poriadku i toho názoru, že nie je dôvodné a účelné vykonať ďalšie dokazovanie v zmysle návrhov obžaloby - opätovné vykonanie konfrontácie medzi obžalovaným a poškodeným, výsluchy svedkov H. U. a T. U., či pribratie znalcov z odboru psychológia vo vzťahu k osobe obžalovaného a z odboru psychiatria vo vzťahu k osobe poškodeného i s poukazom na to, že súd „nesupluje“ povinnosti prokurátora a orgánov činných v trestnom konaní, ktoré im vyplývajú z ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku a na to, že pri kontradiktórnom trestnom

processe je úlohou súdu ako nestranného rozhodovacieho orgánu posúdiť všetky dôkazy, ktoré obvineného buď usvedčujú alebo oslobodzujú tak, ako je to uvedené v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, teda podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, ak teda konajúci súd dospel k vyššie uvedenému záveru, že rozsah vykonaného dokazovania mu postačuje na rozhodnutie v danej veci, nemal žiadny relevantný dôvod na to, aby vyhovel návrhu prokurátora na doplnenie dokazovania." (str. 5 rozsudku súdu I. stupňa)

Odvolací súd dokonca vo vzťahu k námietkam obvineného proti nevykonaniu označených dôkazov, ktoré by mohli potvrdiť jeho alibi (obranu o neprítomnosti na mieste činu), nereagoval v napadnutom rozsudku žiadnym spôsobom.

Obvinený pritom počas celého trestného stíhania, aj v odvolaní namietal nehodnovnosť svedka (poškodeného) T. W., ktorého výpoveď mala byť jediným usvedčujúcim dôkazom, na základe ktorého súdy v pôvodnom konaní ustálili konkrétneho páchatela žalovaného skutku.

Poukazoval aj na závery psychologického znaleckého posudku PhDr. O. C. ohľadne poškodeného, podľa ktorých v podstatnom „verbálno - logická pamäť je u poškodeného rozsahom slabšia, dokáže si zapamätať podstatu zmysluplného deja s menším počtom detailov, ktoré aj skresľuje, a to čo si nezapamätá má tendenciu dopĺňať na podklade vlastných predpokladov a skúseností ... pozornosť poškodeného je zúžená a ovplyvnená organickými zmenami CNS, pričom v posudzovaní je výrazne subjektívny a má sklony k vymýšľaniu".

Ani na tieto znalecké závery - vyjmúc selektívne len záver o tom, že poškodený si „dokáže zapamätať podstatu deja", ktorý zrejme pre konštatovanie hodnovnosti postačoval - súdy v pôvodnom konaní v argumentácii žiadnym spôsobom nerefletovali v súvislosti s rozpormi vo výpovediach poškodeného, a logicky ani s dôkazmi, ktorými by preverili obranu obvineného, keďže ich nevykonali, teda pri vyhodnocovaní opodstatnenosti dostupného dôkazného preverenia hodnovnosti poškodeného vôbec nereagovali na tú časť uvedených psychologických znaleckých záverov, ktoré svojím obsahom hodnovnosť poškodeného narúšali, obzvlášť za dôkaznej situácie absencie motívu obvineného k spáchaniu tohto skutku (ktorý z akéhokoľvek dôkazu nevyplýval, resp. ani súdmi nebol zistený).

Súd I. stupňa v tomto kontexte konkrétne v podstatnom uviedol:

„Pri ustálení predmetného skutkového stavu konajúci súd vychádzal predovšetkým z dôkazov v podobe výpovedí poškodeného T. W., ako aj z vyššie uvedených listinných dôkazov a záverov znaleckého posudku MUDr. J. L., na obsah, ktorých bolo poukázané v predchádzajúcej časti tohto rozhodnutia, pretože podľa jeho názoru predmetné dôkazy vzájomne korešpondovali a súčasne na seba nadväzovali do takej miery, že ich logičnosti a objektivity žiadne relevantné skutočnosti nemal, napriek záverom znaleckého posudku PhDr. O. C., že pri posudzovaní výpovede poškodeného treba brať do úvahy to, že objektivita jeho vyjadrení ohľadom vyšetrovaného skutku je znížená, čo zo strany súdu bolo vzaté v úvahu, keďže znalkyňa súčasne konštatovala i to, že poškodený si dokáže zapamätať podstatu deja a textu, ale s menším počtom detailov, ktoré potom skresľuje a dopĺňa na podklade vlastných predpokladov a skúseností a čo sa podľa neho týkalo len konkrétnych verbálnych útokov zo strany obžalovaného na osobu poškodeného, ktoré predchádzali samotnému fyzickému útoku. Poškodený od začiatku konania vo veci jednoznačne a presvedčivo uvádzal, že obžalovaný ho hlavou jedenkrát udrel do nosa a že dal mu tzv. čelovku, čo korešpondovalo so závermi znaleckého posudku MUDr. J. L. o mechanizme vzniku predmetného poranenia poškodeného i keď rozdielne a odlišne popisoval slová, ktoré útoku predchádzali, napr. „No pod' ty kokotko" alebo „Teba neznášam, Teba nemám rád", čo konajúci súd vyhodnotil v prospech obžalovaného a skutok oproti obžalobe upravil tak, ako to uviedol vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, teda bez verbálnych útokov obžalovaného voči poškodenému. [...]

Hoci obžalovaný tvrdil, že poškodeného fyzicky nenapadol, ale toto tvrdenie obžalovaného bolo podľa konajúceho súdu objektívne a spoľahlivo vyvrátené výpoveďou poškodeného, lekáarskymi správami a znaleckým posudkom MUDr. J. L., na obsah ktorých bolo poukázané v predchádzajúcej časti tohto

rozhodnutia.

Z vyššie uvedených dôvodov potom nebolo možné uveriť výpovedi a obrane obžalovaného, že nespáchal žalovaný skutok a že sa nedopustil žalovaného konania a preto obranu obžalovaného konajúci súd vyhodnotil len ako účelovú a použitú v snahe vyvinúť sa z následkov trestnoprávnej zodpovednosti za žalovaný skutok, keďže v konaní pred súdom nebol zistený žiadny relevantný dôkaz svedčiaci preto, že by si poškodený svoje tvrdenia vymyslel a voči obžalovanému použil len preto, aby od obžalovaného získal nejaké finančné výhody." (s. 5-6 rozsudku súdu I. stupňa)."

Nadväzujúc na uvedené odvolací súd pri posudzovaní odvolaní (obvineného a prokurátora) uviedol v napadnutom rozsudku v podstatnom:

„Zo spáchania skutku, ktorý bol obžalovanému kladený za vinu v obžalobe, obžalovaného usvedčoval predovšetkým svedok poškodený T. W., ktorý uviedol, že keď v čase skutku prechádzal okolo časti U. zvanej „K. T.“ obžalovaný prišiel k nemu a povedal mu „Teba neznášam, Teba nemám rád“, nato ho hlavou jedenkrát udrel do nosa a dal mu tzv. „čelovku“. Poškodený nevedel uviesť dôvod jeho fyzického napadnutia obžalovaným tvrdiac, že v minulosti nemali medzi sebou žiadny konflikt aj keď sa vzájomne poznávajú asi dvadsať rokov. K ďalšej časti výpovede poškodený uviedol, že v dôsledku konania obžalovaného utrpel zlomeninu nosa, ktorá si vyžiadala jeho lekárske ošetrenie v Nemocnici v Poprade a ďalšie lekárske zákroky, vrátane operácie nosa i to, že predmetné konanie obžalovaného ešte v deň skutku oznámil polícii. Tvrdeniam poškodeného korešpondovala aj časť zápisnice o konfrontácii s obžalovaným T. U. zo dňa 15.06.2022 v ktorej uvádzal, že keď sa v inkriminovaný deň stretol náhodou s obžalovaným, ten mu povedal „Nemám Ťa rád, neznášam Ťa“ a že ho jedenkrát udrel čelom do nosa. Ani krajský súd nezistil dôvod resp. motív, prečo by neuveril výpovedi tohto svedka, keď tento opakoval v podstatných bodoch zhodne vypovedal o tom, kto ho napadol, ako ho napadol a kde ku skutku došlo, obžalovaného pozná, skutok bezprostredne nahlásil na linku 158, kde uviedol, ho napadol U., zo správy z ošetrenia záchrannej služby Košice pritom plynie hodnota GCS 15, teda poškodený bol pri plnom vedomí. [...]

V posudzovanej trestnej veci vykonal súd prvého stupňa dokazovanie v takom rozsahu, ako to bolo v zmysle ustanovenia § 2 ods. 10 Tr. poriadku pre náležité zistenie skutkového stavu nevyhnutné. Aj podľa názoru krajského súdu, vzhľadom na vykonané dôkazy, bolo v posudzovanej veci preukázané, že skutok tak, ako ho prvostupňový súd ustálil, sa stal a tento spáchal obžalovaný T. U. a to napriek tomu, že jeho spáchanie popieral. Krajský súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že predmetné dôkazy vzájomne korešpondovali a súčasne na seba nadväzovali do takej miery, že ich logickosti a objektivity žiadne relevantné skutočnosti nemal. Poškodený od začiatku konania vo veci jednoznačne a presvedčivo uvádzal, že obžalovaný ho hlavou jedenkrát udrel do nosa a že mu dal tzv. čelovku, čo korešpondovalo so závermi znaleckého posudku MUDr. J. L. o mechanizme vzniku predmetného poranenia poškodeného i keď rozdielne a odlišne popisoval slová, ktoré útoku predchádzali, napr. „No pod' ty kokotko" alebo „Teba neznášam, Teba nemám rád“, čo konajúci súd vyhodnotil v prospech obžalovaného a skutok oproti obžalobe upravil tak, ako to uviedol vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, teda bez verbálnych útokov obžalovaného voči poškodenému." (s. 5 - 7 napadnutého rozsudku)."

V tejto argumentácii absentuje odpoveď na obvineným nastolenú obranu, že inkriminovaný skutok nespáchal, pretože v rozhodnom čase (kedy mal byť spáchaný) sa nachádzal na inom mieste (t. j. že má „alibi“), ani vysvetlenie prečo neboli vypočutí dvaja svedkovia, o ktorých uvádzal, že sú spôsobilí mu tieto alibi potvrdiť, t. j. z akého dôvodu súdy v pôvodnom konaní ich výsluch odmietli, v dôkaznom stave s charakterom „tvrdenia proti tvrdeniu“, bez zisteného motívu obvineného a pri zisteniach, vyžadujúcich skúmanie osobných pomerov poškodeného z pohľadu náležitého posúdenia jeho hodnovernosti (závery znaleckého psychologického posudku - sklony poškodeného k vymýšľaniu si, organické zmeny centrálnej nervovej sústavy).

Navyše obvinený v dovolaní správne uvádza, že znalecké lekárske zistenia o charaktere zranenia poškodeného a mechanizme jeho vzniku ešte nie je dôkazom o osobe, ktorá poškodenému také zranenie

spôsobila.

Ďalej v argumentácii súdov v pôvodnom konaní absentuje presvedčivé vysvetlenie selektívnosti v hodnotení vyjadrení poškodeného k inkriminovanému skutku, spočívajúcej v tom, že súdy na jednej strane zohľadnili rozpory vo výpovediach poškodeného v časti jeho rozporných vyjadrení ohľadne toho, čo mal obvinený poškodenému bezprostredne pred útokom povedať (na čo aj reagovali úpravou skutkovej vety obžaloby tým spôsobom, že verbálny prejav obvineného bezprostredne pred útokom, ktorý poškodený síce uvádzal, ale rozporuplne v dvoch rôznych variantách, jednoducho neuviedli v ustálení popisu skutku v skutkovej vete výroku o vine), zatiaľ čo na strane druhej už v otázke označenia útočníka výpoveď poškodeného hodnotili bez ďalšieho ako pravdivú.

V prepojení na selektívnosť v znaleckých psychologických záveroch (vyjadriteľnú tým spôsobom, že napriek sklonom k vymýšľaniu a neschopnosti riadnej reprodukcie prežitých udalostí, aj v dôsledku deformít kognitívnych funkcií, je podstatu prežitého deja si zapamätať) tak súdy v pôvodnom konaní k obsahu toho, čo mal obvinený poškodenému pred útokom povedať, jeho výpoveď vyhodnotili ako zmätočnú - s výsledkom popisu skutku v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku takým spôsobom, akoby obžalovaný bez zjavného motívu a bez slov pristúpil k poškodenému a tomuto dal tzv. hlavičku do nosa, zatiaľ čo v otázke, či poškodený ne/mohol - či už úmyselne klamlivo alebo z dôvodov súvisiacich s jeho psychiatrickou (avšak dôkazne nezistenou ani nezisťovanou) diagnózou alebo z dôvodov kombinovania psychiatrických liekov s alkoholom - vypovedať o útočníkovi v rozpore s realitou, už konajúce súdy nemali akékoľvek pochybnosti, z ktorého dôvodu nepovažovali za potrebné sa v skutočnosti spornými momentami tejto veci náležite zaoberať.

Záver súdu I. stupňa, ktorý zhodnotil obranu obvineného za „účelovú a použitú v snahe vyvinúť sa z následkov trestnoprávnej zodpovednosti za žalovaný skutok, keďže v konaní pred súdom nebol zistený žiadny relevantný dôkaz svedčiaci preto, že by si poškodený svoje tvrdenia vymyslel a voči obžalovanému použil len preto, aby od obžalovaného získal nejaké finančné výhody", vzhľadom na už vyššie vyslovené pochybnosti k osobe poškodeného tak nemožno hodnotiť inak než nepriliehavo zjednodušený.

V argumentácii súdov v pôvodnom konaní tak zostali opomenuté odpovede na otázky vyvierajúce zo zistení, ktoré hodnovernosť poškodeného robia spornou - od (už uvedených) rozporov v jeho vyjadreniach (k priebehu samotného skutku), cez požitie alkoholu v inkriminovaný deň (k čomu sa inak sa vyjadril pred lekárom na centrálnom príjme a inak pred súdom), resp. vôbec užívanie alkoholu, prípadne aj súbežne s psychiatrickými liekmi, až po zrejme jeho súčasne prebiehajúcu psychiatrickú liečbu; „zrejme" z toho dôvodu, že ani táto preverená nebola.

Posudzovaný prípad si vyžaduje navyše o to presvedčivejšie odôvodnenie, pokiaľ zo skutkových okolností nevyplýva motív obvineného spáchať predmetný trestný čin (obvinený aj poškodený zhodne uvádzali, že v minulosti nemali žiadne vzájomné konflikty).

Dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že vyššie vyslovené závery, nie sú závermi skutkovými. Nejde tiež o akékoľvek závery upriamujúce súdy v pôvodnom konaní hodnotiť dôkazný stav konkrétnym spôsobom a rozhodne nejde o závery k otázke viny alebo neviny obvineného.

Podstatou vyššie konštatovaných pochybení je záver o nevytvorení obvinenému v pôvodnom konaní dostatočného procesného rámca na účinnú obranu v dôsledku rezignácie na preverenie jeho obrany proti trestnému obvineniu bezdôvodným odmietnutím vykonania dôkazných návrhov (pôvodne síce prokurátora, ktoré si však osvojil následne aj obvinený), čo našlo svoj odraz následne vo veľmi zjednodušenom zhodnotení dôkazného stavu, v danej veci založenom na výpovedi jediného priameho svedka, o pravdivosti výpovedí ktorého existovali dôvodné pochybnosti, ktoré napriek tomu, že vyžadovali dôkazné preverenie, konajúce súdy v odôvodneniach ich rozhodnutí reakciu na ne buď celkom opomenuli, alebo ich význam nedôvodne bagatelizovali, čo ich viedlo k predčasnemu záveru o vine obvineného, založeného argumentačne len na zdôrazňovaní neexistencie pochybností o pravdivosti

výpovede poškodeného v otázke, že útočníkom, ktorý mu spôsobil zranenie uvedené v skutku obžaloby, bol práve obvinený, a to bez náležitého dôkazného preverenia týchto pochybností, bez ktorého ich existenciu alebo neexistenciu nebolo možné náležite vyhodnotiť, a v dôsledku toho v nadväznosti ani nebolo možné náležite odôvodniť výrok o vine obvineného v odôvodneniach rozhodnutí súdu I. stupňa aj súdu odvolacieho.

Dovolací súd tak konštatuje, že chybami dovolateľom vytýkanými bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda zásadným spôsobom bolo porušené právo obvineného na obhajobu konkrétne tým, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v nadväznosti na rozsudkom súdu I. stupňa neobsahuje odôvodnenie predpokladané § 168 ods. 1 Trestného poriadku.

* * *

Nad rámec uvedeného, avšak už bez akéhokoľvek vplyvu na vyššie uvedené závery, je potrebné reagovať aj na obvineným uplatňovaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom), pod ktorý síce explicitne nesubsumoval žiadnu konkrétnu argumentáciu, avšak z obsahu dovolania v kontexte dovolacích námietok vyplýva uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu v súvislosti s jeho námietkou proti nevykonaniu dôkazov (výsluchov vyššie označených svedkov) v pôvodnom konaní.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku však nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým a materiálnym významom, či účelom, a interpretačne stotožňovať námietku o vykonaní dôkazu nezákonným spôsobom s námietkou proti nevykonaniu dôkazu (ktorý mal byť vykonaný a napriek tomu bol nedôvodne odmietnutý). V inom vyjadrení, námietka proti nevykonanému dôkazu už vecne nenapĺňa tento dovolací dôvod, ktorý napĺňa výlučne námietka proti vykonanému dôkazu založená vecne na tvrdení, že taký dôkaz bol vykonaný nezákonným spôsobom.

Ako však vyplýva z odôvodnenia vyššie v texte, námietky obvineného proti spôsobu procesne nekorektného vysporiadania sa s návrhom na vykonanie dôkazov boli dovolacím súdom plne zohľadnené v rámci zhodnotenia dovolacích námietok ako celku vecne napĺňajúcich dovolací dôvod upravený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Pre absenciu dovolacej argumentácie vecnej napĺňajúcej dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolací súd konštatuje, že tento dovolací dôvod z pohľadu dovolateľom vytýkaných chýb naplnený nebol.

* * *

Podľa § 382a Trestného poriadku dovolací súd môže rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí o dovolaní, ak zistí, že dôvody dovolania, ktoré bolo podané v prospech obvineného, sú zjavne preukázané a je zrejmé, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1.

V zmysle ustanovenia § 386 Trestného poriadku, ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371, vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera (ods. 1). Súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší hoci len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad (ods. 2).

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo

niektorého jeho výroku prikáže spravidla súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z už vyššie uvedených dôvodov, spravujúc sa vyššie rozvedenými úvahami, a s poukazom na citované zákonné ustanovenia, posúdiac dôvodnosť dovolania obvineného T. U., dovolací súd rozhodol tým spôsobom, že vyslovil podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, že z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, uznesením odvolacieho súdu bol porušený zákon v ustanovení § 168 ods. 1 Trestného poriadku v neprospech obvineného; podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu I. stupňa, ako aj ďalšie rozhodnutia na tieto zrušované rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Poprad ako súdu I. stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Procesný návrat veci až do štádia konania pred súdom I. stupňa je odôvodnený povahou vyššie uvedených pochybení, ktoré majú svoj základ už v prvostupňovom konaní, a z ich povahy vyplýva potreba vykonania ďalšieho dokazovania, ktoré pre jeho procesnú pozíciu zaťažuje primárne prvostupňový súd.

* * *

V ďalšom procesnom postupe tak bude povinnosťou Okresného súdu Poprad určiť vo veci termín hlavného pojednávania a rozhodnúť o obžalobe spôsobom zohľadňujúcim právne závery tohto rozsudku dovolacieho súdu.

V tomto rozsudku konštatované chyby v ďalšom procesnom postupe nebude možné odstrániť inak, než vykonaním dokazovania vo vyššie natieňovanom rozsahu, minimálne však opätovným svedeckým výsluchom poškodeného, zameraným na sporné momenty v jeho vyjadreniach; na podklade jeho výpovede zhodnotením potreby vykonania konfrontácie medzi svedkom - poškodeným a obvineným; vyžiadaním si lekárskej správy od ambulancie psychiatričky, ktorú svedok vo svojej výpovedi označoval, za účelom zistenia psychiatrickej diagnózy a priebehu ambulancie psychiatickej liečby poškodeného (pokiaľ jeho tvrdenia sú pravdivé), a na jej podklade (s ohľadom na jej obsah) zvážením vykonania psychiatrického znaleckého dokazovania ohľadne duševného stavu svedka (poškodeného). Napokon tiež bude nevyhnutné vykonať výsluch svedkov H. U. a T. U. (pokiaľ tomu nebudú brániť objektívne prekážky) za účelom preverenia obrany obvineného v otázke jeho alibi (t. j. či sa v čase inkriminovaného činu nachádzal v obydlí týchto osôb).

S ohľadom na priebeh a obsah vykonaného dokazovania potom bude potrebné reagovať na aktuálnu dôkaznú situáciu eventuálnym vykonaním aj ďalších dôkazov, pokiaľ potreba ich vykonania z dokazovania vyplynie, resp. procesne reagovať aj na dôkazné návrhy strán.

Na záver dovolací súd len pripomína, že podľa § 391 ods. 1 Trestného poriadku orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil; a podľa § 391 ods. 2 Trestného poriadku, ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

Povinnosť rešpektovania zásady zákazu zmeny k horšiemu (zákaz reformatio in peius) pritom vyjadruje aj nemožnosť skutkových zmien v neprospech obvineného.

Tento rozsudok prijal senát jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.